

Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kar
Állat-egészségügyi Igazgatástani és Agrárgazdaságtani Tanszék

**Állatvédelmi őrszolgálatok és Állatvédőrség
Magyarországon**

Animal protection guards and AnimalPolice in Hungary

Készítette: Körtvély Andrea

Témavezető: Dr. Ózsvári László
tanszékvezető egyetemi docens

Budapest

2011

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
2. Az állatvédelmi törvény	5
2.1. Állatvédelmi törvény hatálya	5
2.2. Állatok tartásának általános állatvédelmi szabályai.....	5
2.3. Állatok életének kioltása	7
2.4. Az állatvédelmi feladatok pénzügyi fedezetéről, az állatvédelmi bírságról	8
2.5. Az állatvédő szervezetek és az állatvédelmi őrszolgálatok működéséről ...	8
2.6. A kóbor állatok.....	9
3. Az állatvédelmi törvény végrehajtási rendeletei	10
3.1. A 41/2010. (II. 26.) Kormányrendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és az állatokkal való bánásmódról	10
3.1.1. Ebek tartása	11
3.1.2. Ketreces és akváriumos tartás	11
3.2. A 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól.....	12
3.3. A 244/1998. (XII. 31.) Kormányrendelet az állatvédelmi bírságról	14
3.4. A 245/1998. (XII. 31.) Kormányrendelet a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköreiről	15
3.5. Az eljárás menete az Állatvédelmi törvény és a hozzá kapcsolódó rendeletek megsértése esetén	15
4. Az Állatvédelmi Őrszolgálatok	19
4.1. A Kecskeméti Állatvédelmi Őrszolgálat	19
4.2. A tatabányai Tappancs Állatvédelmi Őrszolgálat.....	21
4.2.1. Tevékenységük.....	22
4.2.2. Az Őrszolgálat önkénteseinek jellemzői.....	22
5. Az Állatvédelmi Őrség (Állatvédőrség).....	24
5.1. Az Állatvédőrség létrehozásának indokai.....	24

5.2. Az Állatvédőrség megalakulásának története.....	25
5.3. Az Állatvédőrség céljai	25
5.4. Együttműködés más szervezetekkel.....	26
5.5. Az állatvédőrök képzése.....	27
5.6. Az Állatvédőrség eddigi tevékenysége	30
5.7. Jövőkép: a holland állatrendőrség.....	31
6. Összefoglalás	33
7. Summary	35
8. Irodalomjegyzék.....	37

1. Bevezetés

Témám kiválasztásában számos tényező motivált. Az Országos Rendőr-főkapitányság adatai alapján 2009-ben összesen 723 állatkínzásról érkezett bejelentés, 2010-ben ez már 1158 volt, ebből 409 eset Borsod-Abaúj-Zemplén megyében került napvilágra (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011b), ahonnan én is származom, így állatkínzásos esetekkel nap mint nap magam is szembesültem. Leendő állatorvosként valószínűleg ez a jövőben sem lesz másképp, hiszen ezek nagy részét az állatorvosnak jelentik be először, mert az emberek többsége nem tudja, hogy ilyen esetben kihez kell fordulni, mi az eljárás menete. A másik lehetőség az, hogy a szemtanúk senkinek sem jelentik a látottakat. Pedig társadalmi szempontból is fontos az állatkínzások nyilvánosságra kerülése, mivel amerikai felmérések szerint a családon belüli erőszakot elkövetők 88 százaléka korábban állatkínzóként került a hatóságok látókörébe (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011c). Ezért döntöttem úgy, hogy szakdolgozatomat a magyarországi állatvédelmi őrszolgálatokról, valamint a nemrég megalakult, országos szinten működő Állatvédőrségről írom.

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi 28. törvény ugyan rögzíti, hogy a települési, fővárosban pedig a kerületi önkormányzat önkormányzati állatvédelmi őrszolgálatot működtethet, de kevés a jól szervezett helyi állatvédelmi őrszolgálat hazánkban. Leggyakrabban a pénzhiánnyal indokolják az önkormányzatok a mozdulatlanságot, de a szakmai hozzáértés, a helyszíni szemlék pontatlansága, a tényállás tisztázásának elmaradása mind-mind az állatkínzó „futni hagyásához” vezet. A 334/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet állatvédelmi hatóságként a legtöbb esetben a jegyzőt jelöli ki, akinek számtalan más feladata mellett nem csoda, hogy nem marad túl sok ideje az ilyen ügyekkel foglalkozni.

Az Állatvédőrség megalakulásával azonban változhat a helyzet, mivel megalapításának elsődleges célja, hogy segítse az állatok védelméről szóló törvények és rendeletek alkalmazását, betartását és betartatását. További célja a jelenlegi hatalmas számú kóbor állatállomány számának hosszútávon történő csökkentése, külön hangsúlyt fektetve a további szaporulatok megakadályozására.

Ezért dolgozatom célja, hogy áttekintést, eligazodást nyújtson a témához kapcsolódó hatályos állatvédelmi jogszabályokban, ismertessem az állatkínzásos esetekkel kapcsolatos jogi procedúrák menetét, valamint hogy bemutassam a hazai állatvédelmi őrszolgálatok és az Állatvédőrség működését, összehasonlítva a már működő külföldi őrszolgálatokkal.

2. Az állatvédelmi törvény

A törvény azzal a céllal jött létre, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait.

2.1. Állatvédelmi törvény hatálya

Hatálya kiterjed a gazdasági haszon céljából tartott, igénybe vett állatokra, a kutatási-kísérleti célra szolgáló állatokra, a diagnosztikai vizsgálat és az oltóanyag-termelés céljából tartott állatokra, a génbankként kezelt állatokra, a géntechnológiával módosított gerinces állatokra, a tudományos ismeretterjesztés és az oktatási demonstráció céljából tartott állatokra, a verseny- és sportcélra tartott állatokra; a pásztorebekre, az őrző-, védő-, mentő-, jelző-, vakvezető, rokkantsegítő és terápiás kutyákra, a vadászatra alkalmazott állatokra, a mutatóanyag vagy bemutatóanyag célra szolgáló állatokra, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a közfeladatokat ellátó őrszolgálatok feladatainak ellátását szolgáló állatokra, a kedvtelésből tartott állatokra, a veszélyes állatokra, a háziiasított állatok gazdátlan egyedeire (kóborállat), az állatkertekben, a vadaskertekben és a vadasparkokban élő (tenyésztő) állatokra, továbbá a vadon élő fajok bármilyen célból fogva tartott egyedeire. E törvénynek az állat kíméletére, az állatkínzás és az állatkárosítás tilalmára, valamint a jó gazda gondosságára vonatkozó rendelkezéseit a vadon élő állatokra is alkalmazni kell.

2.2. Állatok tartásának általános állatvédelmi szabályai

A törvény összefoglalja az állatok védelmének általános szabályait, amelyek közül elsőként az állat tartásának általános szabályait fogalmazza meg:

- Az állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, az állat fajának, fajtájának és élettani szükségleteinek megfelelő életfeltételekről gondoskodni.
- Az állat életfeltételeinek kialakításánál tekintettel kell lenni korára, nemére és élettani állapotára. Biztosítani kell az egymásra veszélyt jelentő, egymást nyugtalanító állatok elkülönített tartását.
- Az állattartónak gondoskodnia kell az állat igényeinek megfelelő rendszeres, de

legalább napi egyszeri ellenőrzéséről.

- Az állattartó gondoskodni köteles az állat megfelelő és biztonságos elhelyezéséről, szakszerű gondozásáról, szökésének megakadályozásáról.
- A megkötve tartott vagy mozgásában egyéb módon korlátozott állat számára is biztosítani kell a zavartalan pihenés és a sérülésmentes mozgás lehetőségét.
- A szabadban tartott állatok számára – azok természetes viselkedését is figyelembe véve – biztosítani kell olyan területet, illetve létesítményt, ahol azok veszély esetén, valamint az időjárás káros hatásaival és az egészségre ártalmas hatásokkal szemben védelmet találnak.
- Az állandóan zárt körülmények között tartott állat számára az állattartó köteles az állat szükségleteihez igazodó, megfelelő mozgásteret biztosítani.
- A gazdasági haszon céljából tartott állat tartása során előnyben kell részesíteni az állatkímélő technológiákat.

A 41/2010. (II. 26.) Kormányrendelet határozza meg a kedvtelésből tartott állatok tartásának, míg a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának részletes állatvédelmi szabályait.

Az Állatvédelmi törvény kimondja, hogy az állatnak tilos indokolatlan vagy elkerülhető fájdalmat, szenvedést vagy sérülést okozni, így különösen az állatot nem szabad: kínozni, kényszertakarmányozásra fogni, kivéve az egészségügyi megfontolásból való kényszerű táplálás esetét, a kíméletét nem biztosító módon mozgatni és szállítani, elhelyezni, a teljesítőképességét felismerhetően meghaladó teljesítményre kényszeríteni, természetellenes és önpusztító tevékenységre szoktatni. A törvény nem terjed ki az érett libatoll házilag vagy az engedélyezett technológia szerint végzett tépésére, illetve a házilag vagy az engedélyezett technológia szerinti liba- és kacsatömésre.

Az Állatvédelmi törvény kimondja az állatviadalk tiltását is, miszerint tilos az állat fizikai, pszichikai állapotának olyan megterhelése, küzdelemre készítése egy másik állattal vagy emberrel, amely sérülést vagy halált okozhat (a továbbiakban együtt: állatviadal). Tilos az állatokat emberre vagy állatra uszítani, illetőleg állatviadalra idomítani. Tilos az állatviadal szervezése, tartása, továbbá az állatviadalra fogadás szervezése, az állatviadalon való közreműködés, részvétel, fogadáskötés. Tilos állatviadal céljára állatot tartani, tenyésztetni, kiképezni, idomítani, valamint más személynek átadni, vagy forgalmazni; építményt vagy földterületet, anyagi eszközt más személy rendelkezésére bocsátani.

A törvény kitér arra is, hogy az ember környezetében tartott állat, valamint a veszélyes állat tulajdonjogával, tartásával felhagyni nem szabad. Az állat elűzése, elhagyása vagy kitétele tilos. Részleteiben kifejti és jellemzi az állatokon végzendő lehetséges beavatkozásokat. Az állaton fájdalommal vagy károsodással járó beavatkozást – az állat érdekében szükséges azonnali beavatkozások kivételével – kizárólag szakirányú végzettséggel, illetve az állattartók körében szokásos beavatkozás esetében csak gyakorlattal rendelkező személy végezhet. Beavatkozás érzéstelenítés nélkül csak akkor végezhető, ha az érzéstelenítés, illetőleg az ehhez szükséges rögzítés legalább akkora fájdalommal járna, mint a beavatkozás. A gazdasági haszon céljából tartott állaton érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozásokról külön jogszabály rendelkezik.

Az állat küllemének megváltoztatása érdekében, továbbá más, nem az állat egészsége vagy későbbi egészségkárosodásának megelőzése céljából történő sebészeti beavatkozás – az ivartalanítás, valamint kutya esetében a tenyésztési hatóság által elismert tenyésztő szervezet tenyésztési programjában meghatározott küllemi előírások kialakítását biztosító sebészeti beavatkozás (fül-, illetve farokkorrekció) kivételével – nem végezhető. Az állat megjelölésénél az állat számára legkisebb fájdalommal járó megoldást kell alkalmazni.

2.3. Állatok életének kioltása

Az Állatvédelmi törvény szabályozza az állat élete kioltásának körülményeit és kimondja, hogy elfogadható okait sorolja fel. A törvény szerint az állat életét elfogadható ok vagy körülmény nélkül kioltani nem szabad. Elfogadható oknak, körülménynek minősül különösen az élelmezési cél vágóállat esetében, a prém termelése a hagyományosan e célból tartott állat esetében, az állományszabályozás, a gyógyíthatatlan betegség, illetve sérülés, a fertőző betegségek kontrollja, valamint az azok ellen való védekezés, a kártevők irtása, a másként el nem hárítható támadás megakadályozása és a tudományos kutatás. Kutya és macska tekintetében az élelmezési cél, illetve a prém termelése nem minősül elfogadható oknak, körülménynek.

Az állat életének kioltása kizárólag kábítás után történhet. A kábítási kötelezettség nem vonatkozik a gerinctelen állatokra, a háztartásban élelmezési célra levágott baromfira, nyúlra, valamint arra az esetre, ha az állat életének kioltását szükséghelyzet indokolja. Ezekben az esetekben is gondoskodni kell azonban arról, hogy az állat életének kioltása szakszerű gyorsasággal és a legkisebb szenvedéssel járjon. Az állatvédelmi hatóság köteles az állat

életének fájdalom nélküli kioltásáról gondoskodni, ha annak továbbélése megszüntethetetlen vagy csillapíthatatlan szenvedéssel járna, az állat meggyógyulása nem várható, az állat tartója ismeretlen, továbbá vadon élő állat esetében az egyed a szabadon élésre alkalmatlan. Állat életének a kioltását az állat tulajdonosa, illetve a természetvédelmi hatóság kezdeményezheti.

2.4. Az állatvédelmi feladatok pénzügyi fedezetéről, az állatvédelmi bírságról

A törvény szerinti állami feladatok ellátásának, valamint az önkormányzati feladatok támogatásának állami pénzügyi forrásai: *a)* a központi költségvetésben állatvédelemre előirányzott pénzüsszegek, *b)* az állatvédelmi hozzájárulás, *c)* az állatvédelmi bírság.

Aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok védelmére, kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat előírását megsérti, magatartásának súlyához, ismétlődéséhez igazodó mértékű állatvédelmi bírságot köteles fizetni. Állatvédelmi bírság kiszabása helyett, illetve azzal egyidejűleg az állattartót a hiányosságok kijavítására, illetve pótlására kell kötelezni. Az állatvédelmi bírságot az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv szabja ki. Az állatvédelmi bírság kiszabására az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek egy éven túl nincs lehetősége. Az elkövetéstől számított öt éven túl nem szabható ki bírság, kivéve, ha a magatartás jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg. Ebben az esetben az elévülés mindaddig nem kezdődik meg, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll. A bírság megfizetése nem mentesít más jogkövetkezmények alól. Az állatvédelmi bírság mértékét, megállapításának módját, a kiszabására és felhasználására vonatkozó részletes szabályokat a 244/1998. (XII. 31.) Kormányrendelet tartalmazza.

2.5. Az állatvédő szervezetek és az állatvédelmi őrszolgálatok működéséről

Az Állatvédelmi törvény 48/A §-a szerint a miniszter az állatvédelmi hatósági feladatok ellátásának elősegítésére, valamint a társadalmi részvétel biztosítása érdekében szakértői testületet hoz létre. A testületben biztosítja az érintett szakmai szervezetek és a bejegyzett országos állatvédő társadalmi szervezetek részvételét. A Nemzeti Civil Alapprogramról szóló törvény szerinti azon civil szervezeteket, amelyek tevékenysége az állatok védelmére irányul, az állatvédelmi jogszabályok megsértése miatt általuk kezdeményezett hatósági eljárásokban az ügyfél jogállása illeti meg. Az állatvédelmi jogszabályok megsértése miatt – az ilyen magatartástól való eltiltás iránt – a bíróság előtt az állatvédő szervezet pert indíthat. A törvény

ezen kívül lehetővé teszi, hogy a települési, fővárosban a kerületi önkormányzat önkormányzati állatvédelmi őrszolgálatot működtethet. Az önkormányzati állatvédelmi őrszolgálatra vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály állapítja meg.

2.6. A kóbor állatok

A települési – a főváros belterületén a fővárosi – önkormányzat kötelező feladata a település belterületén a kóbor állatok befogása. Az így befogott kóbor állat – amennyiben a befogástól számított 15 napon belül a kóbor állat tulajdonosa nem válik ismertté – az állam tulajdonába kerül. Az állatvédelmi hatóság gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – a külön jogszabályban meghatározott időtartam elteltével – az állat életét megengedett módon ki lehet oltani. Ha a kóbor állat tulajdonosa ismertté válik, a tulajdonos köteles az állatot visszavenni, valamint a befogásával és elhelyezésével kapcsolatos költségeket megtéríteni. Ha a tulajdonos az állatot nem veszi vissza, vagy az állat egészségét súlyosan veszélyeztető tartási körülmények miatt az állat a tulajdonos részére nem adható ki, az állatvédelmi hatóság – az addig felmerült költségek megtérítésére való kötelezés mellett – az állatot elkobozza, ezt követően gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Ha az állat végleges elhelyezése csak rendszeres költségráfördítással biztosítható, a korábbi tulajdonos a jogsértés súlyától, ismétlődésétől függően legfeljebb 12 hónapra jutó költség fizetésére kötelezhető.

3. Az állatvédelmi törvény végrehajtási rendeletei

3.1. A 41/2010. (II. 26.) Kormányrendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és az állatokkal való bánásmódról

A rendelet előírásai szerint a kedvtelésből tartott állat tartója köteles az állat életfeltételeinek kialakítása és a tartása során az adott faj viselkedési és szociális igényeit is figyelembe venni, az állatot a fajának (fajtájának), korának, fiziológiai állapotának és tartási céljának (használatának) megfelelően olyan takarmánnyal ellátni, amely annak jólétét szolgálja.

Az állatok számára a táplálékot, továbbá a nyulak és rágcsálók esetében a fogak koptatásához szükséges rágóanyagot az adott fajnak, az egyed korának és élettani állapotának megfelelő minőségben, mennyiségben és lehetőség szerint az adott faj természetes viselkedési szokásaihoz leginkább alkalmazkodó időközönként kell biztosítani.

A kedvtelésből tartott állatot úgy kell tartani, hogy az állat tartása lehetővé tegye annak természetes viselkedését, ugyanakkor a környező lakóközösség kialakult élet- és szokásrendjét tartósan és szükségtelenül ne zavarja. A kedvtelésből tartott állat tartási helyének olyan méretűnek kell lennie, hogy az állat fajára jellemző mozgási igényét ki tudja elégíteni. Az állattartónak gondoskodnia kell arról, hogy az állatok tartási helyén a környezeti viszonyok megfeleljenek az állatok szükségleteinek. Állandó fényben vagy állandó sötétségben, valamint állandó zajban állatot tartani nem szabad. Az állatokat úgy kell tartani, hogy ne veszélyeztethessék más állatok – kivéve a ragadozó állatok táplálására szánt élő egyedek –, illetve az ember biztonságát. Különböző fajhoz tartozó állatok csak akkor tarthatók együtt, ha az állatok egymás testi épségét nem veszélyeztetik, az együtt-tartás idegi megterhelést egyik fajhoz tartozó egyed számára sem okoz, továbbá ha minden egyed rendelkezik olyan tartózkodási hellyel, ahol zavarás nélkül nyugalomban táplálkozhat és pihenhet. Agresszív viselkedésű állatokat tilos más állatokkal együtt tartani. A kedvtelésből tartott állatot és az állat tartási helyét az állat tartójának naponta legalább egy alkalommal ellenőrizni kell.

A kedvtelésből tartott állat tartójának meg kell akadályozni azon állatok szaporodását, amelyeken olyan küllemi, illetve viselkedésbeli hibák fordulnak elő, melyek szenvedést okoznának az utódaiknak, vagy káros egészségügyi hatással lennének rájuk nézve.

Az állattartónak rendelkeznie kell a kötelező immunizálásra vonatkozó mindenkori adatokkal és dokumentumokkal, egyedi tartós megjelöléssel rendelkező állat esetében az állat azonosítására vonatkozó adatokkal és dokumentumokkal is.

3.1.1. Ebek tartása

Tilos ebet tartósan 10 m²-nél kisebb területen és 4 m-nél rövidebb eszközzel kikötve tartani. Amennyiben ebet futólánccal – vagy ahhoz hasonló elven működő szerkezettel – kikötve tartanak, a feszített és futó részek hosszának összege nem lehet kevesebb 5 m-nél, valamint a futó rész nem lehet rövidebb 3 m-nél. Ebek csoportos tartása esetén számukra egyedenként legalább 6 m² akadálytalanul használható területet kell biztosítani. Nem minősül csoportos tartásnak a szuka együtt tartása a kölykeivel, azok hathetes koráig. Az ebek kikötéséhez, illetve vezetéséhez használt eszközöknek az állatra történő rögzítésére kizárólag nyakörv vagy hám használható oly módon, hogy az az állat egészségét ne veszélyeztesse.

Belterület közterületén – kivéve az ebek futtatására kijelölt területet – ebet csak pórázon lehet vezetni. Közterületen ebet csak olyan személy vezethet, aki az eb irányítására, kezelésére és féken tartására képes. Közterületen az eb tulajdonosának biztosítania kell, hogy az eb sem más állatot, sem embert harapásával ne veszélyeztethessen. Szájkosarat használni – ha külön jogszabály a szájkosár használatát nem írja elő – kizárólag az egyed jellemzően agresszív magatartásának ismerete esetén kell.

3.1.2. Ketreces és akváriumos tartás

Tilos gerinces állatot kör alapú kalitkában vagy gömb alakú akváriumban tartani. A talajszinten élő állatok hálós aljzaton nem tarthatók, kivéve, ha füves területen, illetve közvetlenül a talajon helyezik el a ketrecet. A nem kizárólag talajon, illetve vízben lakó fajok esetében legalább két olyan polcot vagy ágat, ülőrudat kell elhelyezni, amelyek mérete és kialakítása olyan, hogy az állat biztonságban és természetes testhelyzetben tud rajtuk ülni, pihenni.

Az akváriumot, amelyben halat tartanak, üveglappal, hálóval vagy más arra alkalmas tárggyal kell lefedni, illetve az akvárium olyan mértékben tölthető fel vízzel, hogy a vízszint és az akvárium felső pereme közti távolság alkalmas legyen a hal kiugrásának megakadályozására.

3.2. A 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól

A rendelet hatálya a mezőgazdasági haszonállatok tenyésztésére, tartására és elhelyezésére (a továbbiakban együtt: állattartás), valamint az állattartással foglalkozó természetes személyre, jogi személyre és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságra (a továbbiakban együtt: állattartó) terjed ki.

Az állattartó az állat tartása során köteles a megalapozott tudományos eredmények és tapasztalatok alapján annak fajára, fajtájára, korára, fejlettségére, alkalmazkodási képességére, házasítottóságának fokára, fiziológiai állapotára, etológiai szükségleteire figyelemmel az állat számára elegendő férőhelyet biztosítani, az állat környezeti igényeit megfelelő tartástechnológia kialakításával kielégíteni, az állatot takarmánnyal és folyadékkal ellátni, az állatot jóléte érdekében szakszerűen gondozni, az állat viselkedési és szociális igényeit figyelembe venni, és az állatnak szükségtelen fájdalom, sérülés vagy szenvedés okozását elkerülni.

Nem tartható mezőgazdasági célra olyan állat, amelynek - genotípusa, illetve fenotípusa alapján - tartása káros hatással van annak egészségére és jólétére. Az állatot nem szabad olyan teljesítményre kényszeríteni, amely - fajára, fajtájára, korára, egészségi állapotára figyelemmel - meghaladja az attól elvárható mértéket. Olyan tenyésztési eljárás vagy tenyésztési program, amely bármely állatnak szenvedést okoz, vagy okozhat, a gyakorlatban nem alkalmazható, kivéve azon szükséges beavatkozások alkalmazását, amelyek minimális vagy pillanatnyi szenvedést vagy sérülést okoznak. Az állaton minden olyan beavatkozást el kell végezni, melynek elmulasztásával az állat egészsége károsodhat. Ha annak gyanúja merül fel, hogy az állat nem egészséges, vagy viselkedésében nyilvánvaló jelei mutatkoznak a kedvezőtlen változásnak, az állattartó késedelem nélkül köteles jelenteni azt az állatorvosnak, és haladéktalanul meg kell tennie azokat a szükséges intézkedéseket, amelyekkel a szükségtelen szenvedés és sérülés elhárítható. Szükség esetén a beteg vagy sérült állatot olyan megfelelő helyen kell elkülöníteni, ahol száraz és kényelmes alom áll rendelkezésére.

Az állattartó köteles az állatot fiziológiai szükségleteinek megfelelő időközönként megetetni és megitatni. Az etető- és itatóberendezést úgy kell kialakítani, összeállítani, elhelyezni, üzemeltetni és karbantartani, hogy az állatnak fiziológiai szükségletei kielégítésére bármikor kellő folyadékpótlásra legyen lehetősége, minden egyes állatnak legyen elegendő hozzáférési lehetősége, így az állatok között ne alakuljon ki versengés, az ne okozzon vagy eredményezzen sérülést az állatnak, bármilyen időjárási körülmények között működjön, és az

állat folyadékfogyasztása, és ahol az szükséges, takarmányfogyasztása megfigyelhető legyen. Az állattartó saját tevékenységi és felelősségi körében köteles biztosítani, hogy az állatnak adott takarmány és folyadék ne tartalmazzon olyan anyagot, amely annak szenvedést vagy fájdalmat okozhat. Az állatnak - a terápiás, megelőzési vagy tenyésztéstechnikai beavatkozás céljából adott anyagok kivételével - csak olyan takarmány adható, amely a tudomány jelenlegi állása szerint nem befolyásolja kedvezőtlenül jólétét.

Az állatok férőhelyét úgy kell kialakítani, hogy az feleljen meg az állat fajának, fajtájának, korának, ivarának, élettani állapotának és az állat hozzáférjen a pihenő-, etető-, itató-, trágyázótérhez, valamint - a magánosan élő fajok kivételével - láthassa társait. Az állat fajtájának megfelelő mozgásszabadságát nem szabad oly módon korlátozni, hogy az az állatnak szükségtelen szenvedést vagy sérülést okozzon. Ha egy állatot tartósan vagy rendszeresen lekötnek, vagy mozgását más módon jelentősen korlátozzák, annak is - szabadabb mozgása érdekében, élettani és viselkedésbeli szükségleteinek, a bevált gyakorlatnak és a tudományos ismereteknek megfelelően - elegendő teret kell biztosítani ahhoz, hogy akadály nélkül le tudjon feküdni, fel tudjon állni, valamint tisztálkodni tudjon.

Az állat zárt elhelyezésekor meg kell szüntetni a szerkezeti éles széleket, kiemelkedéseket, a felhasznált anyagok nem okozhatnak kellemetlen érzést, sérülést. Az állattal érintkező felületnek megfelelően tisztíthatónak és fertőtleníthetőnek kell lennie, valamint nem készülhet az állat egészségére káros anyagból. Szabad tartás esetén - a halak kivételével - biztosítani kell az állatok számára olyan területet, illetve létesítményt, ahol azok a szélsőséges időjárási körülmények esetén, valamint természetes ellenségeikkel és az egészségre ártalmas hatásokkal szemben védelmet találnak. Az istállópadozatnak könnyen tisztíthatónak és csúszásmentesnek kell lennie. Az állattartónak az állattartási helyén gondoskodnia kell arról, hogy a világítás, hőmérséklet, relatív páratartalom, a levegő portartalma és egyéb környezeti viszonyok (gázkoncentráció vagy zajintenzitás) értékei az állatra ne legyenek káros hatással, valamint, hogy megfeleljenek a bevált gyakorlatnak és az állat élettani, viselkedésbeli szükségleteinek. Az állatot állandó, illetve hirtelen nagy zajnak kitenni tilos. Az állatot nem szabad folyamatosan sötétben tartani. Folyamatos mesterséges megvilágítás alkalmazása esetén biztosítani kell az állat számára egy sötét, nyugalmi időszakot. Ha a rendelkezésre álló természetes fény kevés az állat élettani és etológiai szükségleteinek kielégítésére, akkor megfelelő mesterséges megvilágításról kell gondoskodni.

Az állat elhelyezésének és az épületnek olyannak kell lennie, hogy az állat minden nehézség nélkül megfigyelhető legyen. Mesterséges szellőztetésű istállóban kiemelt figyelemmel kell gondoskodni a folyamatos felügyeletről és a rendszeres ellenőrzésről. Olyan kisegítő,

kiegészítő megoldásról is gondoskodni kell, amely biztosítja az állat egészségének megőrzését és a komfortérzetét megvalósító elégséges légcserét. Az állatokat a szükséghez képest, de naponta legalább egy alkalommal ellenőrizni kell.

3.3. A 244/1998. (XII. 31.) Kormányrendelet az állatvédelmi bírságról

Aki tevékenységével, vagy mulasztásával az állatok védelmére és kíméletére vonatkozó jogszabály rendelkezését, vagy hatósági határozat előírását megsérti - magatartásának súlyához, ismétlődéséhez igazodó - állatvédelmi bírságot köteles fizetni. A bírság összege ötezer forintról százötvenezer forintig terjedhet. A bírságot a települési, fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat jegyzője, az illetékes megyei (fővárosi) állat-egészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás, valamint a természetvédelmi hatóság szabja ki. A bírság kiszabását állatvédelmi szervezet is kezdeményezheti.

Állatvédelmi bírság kiszabható azzal szemben, aki az Állatvédelmi törvényben felsorolt állatok valamelyikének szükségtelenül jelentős fájdalmat, tartós szenvedést, testi károsodást okoz, az állat életét indokolatlanul kioltja, az állat állat-egészségügyi ellenőrzését és ellátását elmulasztja, a felügyelete alatt álló állat tartási, takarmányozási, illetve ivóvíz igényének rendszeres kielégítéséről, az állat biztonságos elhelyezéséről, szökésének megakadályozásáról és ellenőrzéséről, az állat mozgásigényét kellően kielégítő szabad mozgáslehetőségéről, a felügyelete alatt álló állat ápolási és higiéniai szükségleteinek kielégítéséről nem gondoskodik. Továbbá az állatvédelmi bírság kiszabható azzal szemben, aki a veszélyes állatok tartásának engedélyezésére, illetve tartására vonatkozó előírásokat megszegi, a működési engedélyhez kötött állattartási módok (foglalkozásszerű eb- és macskatenyésztés, állatmenhely, állatpanzió, lovaglóiiskola, prémes állattenyésztés) bevezetéséhez nem szerzi be a hatósági engedélyt, valamint a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályait nem, vagy nem megfelelően teljesíti, állatvédelmi jogszabály egyéb előírását megszegi. Állatvédelmi bírság fizetésére kötelezhető, aki az ember környezetében tartott, valamint a veszélyes állat tulajdonjogával, tartásával felhagy, illetőleg állatot elűz, elhagy vagy kitesz.

3.4. A 245/1998. (XII. 31.) Kormányrendelet a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköreiről

A települési, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat jegyzője az állatok védelme érdekében az állattartótól az állattartással kapcsolatos felvilágosítást, adatot kérhet, az állattartással kapcsolatos iratokba betekinthez, továbbá az állattartás helyén helyszíni szemlét tarthat. Ha a jegyző az Állatvédelmi törvény 6-8. §-aiban meghatározott rendelkezések megsértését észleli, illetve ezek megsértése miatt hozzá bejelentés érkezik, köteles haladéktalanul eljárni, illetve az illetékes hatóság intézkedését kezdeményezni. A jegyző az állatvédelmi és az állattartási szabályok megsértése esetén meghatározott cselekmény végzésére, tűrésére vagy abbahagyására kötelezheti az állattartót az állatok védelme érdekében. A jegyző az állatvédelemre, valamint az állattartásra vonatkozó szabályok megsértése esetén az állattartást korlátozhatja, megtilthatja. Természetvédelmi oltalom alatt álló, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó állat esetén a jegyző kezdeményezi a természetvédelmi hatóságnál az állat tartásának korlátozását, illetve megtiltását. A jegyző az önkormányzat illetékességi területén tartott veszélyes állatokról nyilvántartást vezet.

3.5. Az eljárás menete az Állatvédelmi törvény és a hozzá kapcsolódó rendelkezések megsértése esetén

Az hatósági állatorvosok a jogszabályok és a belső utasítások szerint előírt módon, a nagylétszámú állattartó telepek, valamint a vágóhidak esetében évente legalább egy alkalommal teljes körű, a kislétszámú állattartó telepek esetében reprezentatív állatjóléti célú felméréseket és ellenőrzéseket végeznek. A hatósági ellenőrzés kiterjed a jogszabályokkal lefedett valamennyi állatjóléti részterületre (HANZSÉROS, 2005).

A gyezmesteri telepeket ellenőrzése hozzávetőlegesen évente kétszer történik (VETTER et al., 2010).

Az ellenőrzésekről jegyzőkönyv készül, és a feltárt hiányosságok megszüntetésére a tulajdonosnak intézkedési tervet kell készítenie, melyet az Állomások hagynak jóvá. Az adott hiányosság súlyától és ismétlődésétől függően a hatóság a tulajdonost figyelmeztetheti, vagy állatvédelmi bírsággal sújthatja, illetve végső esetben a nagy-létszámú állattartó telepen az

állattartást megtilthatja (ARADI, 2005).

Az emberek többsége, amikor állatkínzást tapasztal, vagy úgy véli, hogy a környezetében valaki nem megfelelő módon tartja állatát, az első problémát az jelenti, hogy nem tudja, kihez kellene fordulniuk segítségért, hová kell bejelentést tennie ilyen ügyben. A legtöbben valamelyik állatvédő szervezetet hívják fel először. Az állatorvosok is sokszor szembesülnek állatkínzásos esetekkel: nekik jelentik be őket, vagy pedig már maguk az állatkínzás áldozatai kerülnek be hozzájuk. Mindkét esetben a bejelentők segítségre számíthatnak. Azonban a legtöbben nem tudják, hogy hivatalosan az állatkínzás elkövetése, a veszélyes állat elűzése vagy elhagyása, a tiltott vadászati eszközzel vagy tiltott módon való vadászat, veszélyes eb tenyésztése, engedély nélkül tartása vagy őrző-védő feladat végzésére tartása, illetve kiképezése, állatviadalt szervezése, illetve állatviadal céljára gerinces állat tartása, tenyésztése, kiképezése, idomítása vagy forgalmazás bűncselekménynek minősül, és az ügy a rendőrségre tartozik, ezért az illetékes rendőrkapitányságon vagy a rendőrség honlapján kell bejelentést tenniük. A nem megfelelő módon történő állattartás, az állat mozgásterének korlátozása, az állatnak nem megfelelő élelem és állatorvosi ellátás biztosítása esetén, ha valaki ezzel az Állatvédelmi törvényt és a hozzá kapcsolódó rendelkezéseket megszegi, akkor ez esetben a kerületi jegyzőt vagy az illetékes Kormányhivatal Élelmiszerlánc-felügyeleti és Állategészségügyi Igazgatóságát kell értesítenie.

A bejelentések egy része sajnos nem takar valós eseteket, sokszor csak a rossz szomszédi viszonyoknak köszönhetőek. Az is előfordul, hogy valaki csak tanácsot kér, nem meri megadni a saját vagy az elkövető nevét. Fontos, hogy a bejelentő megadja adatait (kérheti adatainak bizalmas kezelését), az esetet minél részletesebben le tudja írni, és esetleg még fényképpel vagy videó felvétellel is tudja igazolni a történeteket. Következő lépésként az állatvédő szervezet önkéntese vagy pedig a rendőrség kimegy a helyszínre. A tulajdonosok jóindulatú hozzáállásának köszönhetően legtöbbször nincs gond a bejutással, de olykor a rendőrség segítségére is szükség van. Ezután az eset minél részletesebb leírása következik, kikérdezik a szemtanúkat, a szomszédokat.

Az eljárás további része a jegyző vagy a rendőrség feladata. Az állattartással kapcsolatos ügyekben általában írásos felszólítást küldenek a tulajdonosnak, hogy a tapasztalt problémákat javítsa ki. Amennyiben ennek nem tesz eleget, pénzbüntetésre számíthat, és az állatot is elkobozhatják tőle (SZILÁGYI, 2011). Az állatvédelmi hatóság az állat tulajdonosának költségére elrendelheti – a feltételek biztosításáig – az állat megfelelő helyre való szállítását és a várható tartási költségek tulajdonos általi megelőlegezését. Ha az

állattartó az állatvédelmi hatóság által előírt időpontig gondoskodik a jogszabályszerű állattartási feltételek biztosításáról, úgy az elszállított állatot részére vissza kell szolgáltatni, ellenkező esetben az állatvédelmi hatóság az állatot elkobozza. Ez utóbbi esetben az állatvédelmi hatóság gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Ekkor az állat a korábbi tulajdonosának, illetve korábbi tartási helyére nem adható ki. Az elkobzott állat tulajdonjoga törvény eltérő rendelkezése hiányában az államra száll. Ha az állat végleges elhelyezése csak rendszeres költségráfordítással biztosítható, a korábbi tulajdonos a jogsértés súlyától, ismétlődésétől függően legfeljebb 12 hónapra jutó költség fizetésére kötelezhető. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – hat hónap elteltével – az állat életét megengedett módon ki lehet oltani.

Az állatvédelemmel kapcsolatos rendőrségi és bírósági gyakorlat egyértelműen követte az egyre szigorúbb szabályozás mutatta irányvonalat. Az állatvédő szervezetek szerint a Btk.-módosítás hatására egyre jellemzőbbé vált, hogy az emberek nem mennek el szó nélkül a brutális esetek mellett, hanem feljelentést tesznek; ennek eredménye, hogy a 2004-es változás óta nőtt az ismertté vált esetek száma. A rendőrséghez érkezett bejelentésekkel kapcsolatban pontos adatok ismertek. A 2005-ös adatokhoz viszonyítva 2008-ra közel háromszorosára nőtt ismertté vált és a vádemeléssel befejezett bűncselekmények száma.

(Táblázat)

Táblázat: Állatkínzás miatt indult büntetőeljárások számának alakulása 2005-2009. között

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Ismertté vált bűncselekmények száma	495	569	1019	1325	965
Vádemeléssel befejezett eljárások száma	198	162	444	693	303
Legtöbb ismertté vált bűncselekmény helyszíne	Szeged (13)	Győr (16)	Siklós (85)	Kistelek (145)	Nyíregyháza (46)

Forrás: Állatvédőrség, 2011a.

Bírságot a hatósági állatorvosok évente megközelítőleg félszáz esetben szabnak ki. Többször alkalmaznak figyelmeztetést is, pedig az állatvédelmi bírságról szóló Kormányrendelet állatvédelmi ügyekben egyedül állatvédelmi bírság kiszabásáról rendelkezik (VETTER et al., 2010).

A szigorítások ellenére is még további változtatásokra lenne szükség. A jegyzők és a rendőrség általában segítőkészek és hajlandóak együttműködni az állatvédő szervezetekkel, de legtöbbször kevés erre a kapacitásuk és a szaktudásuk is hiányos, így mindkét hiányosság pótlásában segítségre szorulnának (SZILÁGYI, 2011). Jogalkotási-jogszerkesztési hiányosság, hogy a Btk. az állatkínzást a közbiztonság elleni bűncselekmények közé sorolja. Továbbá az állatvédelmi törvény állatkínzás meghatározásához képest nem szerepel a Btk-ban az állat szükségleteinek korlátozása és az öröklődő betegségben szenvedő állategyed tenyésztése, szaporítása (VETTER et al., 2010).

Ezen kívül napjainkban fontossá vált probléma, hogy semmilyen jogszabály nem tiltja és nem bünteti a pornográf cselekmények állatokon való elkövetését és ezek bármilyen formában történő rögzítését (SZILÁGYI, 2011).

Állatkínzás esetén sokkal gyakrabban szabnak ki pénzbüntetést, mint szabadságvesztést, mert még az előbbi bevételt, addig az utóbbi kiadást jelent az államnak. A közvélemény és egyes civil szervezetek igyekeznek nyomást gyakorolni a bíróságokra, hogy a törvény adta lehetőséggel élve, ítélik végrehajtandó szabadságvesztésre az állatkínzókat (VETTER et al., 2010).

4. Az Állatvédelmi Őrszolgálatok

Az állatvédelmi őrszolgálatok állatvédő, állatszerető önkéntesekből alakult szervezetek, melyek a hazai állattartási kultúra fejlődésének elősegítését szolgálják. A helyi rendőrséggel, az illetékes hatóságokkal együttműködve, ezeket segítve végzik munkájukat. Az őrszolgálatok útmutatást nyújtanak azoknak az állampolgároknak, akik környezetükben helytelen állattartást, állatkínzást tapasztalnak, és velük szemben a törvény adta lehetőségekkel hatékonyan lépnek fel (MENHELY AZ ÁLLATOKÉRT, 2011).

4.1. A Kecskeméti Állatvédelmi Őrszolgálat

2003. február 7-én jött létre a Mentsvár az Állatokért Alapítvány, kiemelkedően közhasznú állatvédő szervezet. Alapító tagjai: Tózsér Judit - elnök, a Gong Rádió ügyvezető igazgatója, Varjas Gabriella - titkár, Tóth Zsigmond - kuratóriumi tag, Dr. Mező Tibor - állatorvos, kuratóriumi tag, Dr. Bende Zoltán - állatorvos, kuratóriumi tag. Az alapítvány főbb céljai közé tartozott egy, az Európai Unió elvárásainak is megfelelő, telefonügyelettel ellátott menhely, állatvédelmi központ létrehozása, ahol végre lehetőség lenne a kóbor állatok kultúrált befogadására, akár hosszú távú humánus megőrzésére és ellátására.

Első lépésként 2005 októberében létrehozták Ideiglenes Befogadó Telepüket Kecskemét külterületén, ahonnan örökbe lehet fogadni (örökbefogadási szerződés aláírását követően) az alapítvány által befogadott ebeket. Az örökbefogadást követően a Kecskemét Polgárőrség részvételével ellenőrzésre kerülnek a befogadott állatok tartási körülményei. A kutyák féregtelenítve, a szükséges oltások felvétele után kerülnek kiadásra, a hím ivarú állatok ivartalanítva.

2006. április 1-jén közgyűlési határozat értelmében az alapítvány vette át a Gyepmesteri Telep működtetését, mely Ebrendészeti Telep néven működött tovább. 2006. július 28-án megkapták az állatmenhely működtetéséhez szükséges engedélyeket, így az Ideiglenes Befogadó Telep ettől kezdve hivatalosan Állatmenhelyként üzemelt. Az Ebrendészeti Telepre gazdája által behozott (tulajdonjogról lemondott) ebek átkerülnek az alapítvány Állatmenhelyére, hogy mihamarabb új gazdihoz kerülhessenek. Az utcán talált, ebrendészek által befogott ill. otthonról elszökött, kóbor kutyák 14 napos megfigyelésük (karantén) alatt várják saját gazdájuk jelentkezését. Amennyiben ez idő alatt a gazda nem jelentkezik elveszett

kutyája ügyében, ők is átkerülnek az Állatmenhelyre, hogy esélyük legyen új gazdához kerülni.

Szintén 2006-ban jött létre, Magyarországon elsőként Kecskeméten, az Állatvédelmi Őrszolgálat. Tózsér Judit alapította a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság és a Bács-Kiskun Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal vezetőivel közösen, melyhez hamarosan csatlakozott a Polgárőrség is. A Őrszolgálat vezetője Szabó Attila, elhivatott állatvédő.

2007. január 01-én az Ebrendészeti Telepet átköltöztették az Állatmenhely melletti telephelyre, így két telep egymás mellett működve végzi tevékenységét Kecskeméten (MENTSVÁR, 2011).

2010. júliusa óta az Őrszolgálat egyesületi formában, Bács-Kiskun Megyei Állatvédelmi Őrszolgálat néven működik. Így az egyre bővülő feladatait már a megye határain túllépve is ellátja, mely akár egy országos hatókörű feladatkört is előrevetít a jövőre vonatkozóan (KECSKEMÉTI LAPOK, 2010).

Tevékenyséjük

Az Őrszolgálat létrehozását az állatok bántalmazása, kínzása, a nem megfelelő tartás konkrét esetei ihlették. Ezen kívül Magyarországon - kapacitás hiányában - kevés helyre jutnak el az illetékes szervek ellenőrizni, ezért úgy gondolták, hogy összefogva, a hatóságokkal együttműködve eredményesebb munkát végezhetnek (HEGEDŰS, 2006). Amennyiben állatkínzást jelentenek be, kiszállnak a helyszínre ellenőrzés céljából. Ha a tulajdonos nincs odahaza, értesítést hagynak, melyben tájékoztatják, hogy mikor fogják legközelebb felkeresni. Amennyiben felmerül az állatkínzás gyanúja, bejelentést tesznek az állatvédelmi szakhatóságnál, illetve eljárást kezdeményeznek a rendőrségen, akik jogi úton szereznek érvényt a törvényeknek az állatok védelmében. Súlyosabb esetekben - a rendőrségi feljelentés után - a bíróság ítéli meg a büntetést.

Minden olyan kirívó esetet, mely a tudomásukra jut, megelőzés és szemléletformálás céljából továbbítanak a médiának. Az emberek ugyanis csak így láthatják és szerezhetnek tudomást egy-egy szörnyű állatkínzásról. A helyi és az országos médiának köszönhetően, lelkiismeretes munkájuk és állatszeretetük által elismert szervezetté váltak, így már egyre többször keresik őket az ország más területeiről is egy-egy állatkínzással kapcsolatban.

Munkájukhoz tartozik az ebrendészeti feladatok ellátása. Ennek megfelelően a kóbor állatok befogása és gondozása mellett az alapítványnak kell begyűjtenie az elhullott állatok tetemeit

is, amelyek elhelyezése az ebrendészeti telephelyen történik. Ezeket újonnan vásárolt hűtőkonténerekben tároljuk mindaddig, amíg a solti fehérje feldolgozó – a megkötött szerződés alapján – el nem szállítja (MENHELY AZ ÁLLATOKÉRT, 2011).

Ezen kívül alapítványuk folyamatos munkát végez a sérült, balesetet szenvedett ebek ellátásában, gyógyításában. Altatást nem végeznek, csak - állatorvos által javasolt - gyógyíthatatlan állatok esetében szükséges euthanáziát.

Részt vesznek örökbeadási, ivartalanítási akciók, gazditalálkozók szervezésében, szakértők segítségével oktatás, szaktanácsadás, ismeretterjesztő, szemléletformáló előadások lebonyolításában óvodások, illetve kisiskolások számára.

A helyi média rendelkezésükre álló eszközeit felhasználva, a Gong Rádió - mint fő támogatójuk- minden vasárnap jelentkezik Rádió Zoo című állatvédelmi magazinműsorával (MENTSVÁR, 2011). A műsorban az állatvédelemmel és az állattartással kapcsolatos általános információk mellett az aktuális, égetően fontos és megoldásra váró állatvédelmi feladatokról, valamint - szakemberek bevonásával - az állattartás minden részletére kiterjedő kérdésekkel foglalkoznak (HEGEDŰS, 2006). Közzéteszik a heti állományfelmérést, azaz a kecskeméti Ebrendészeti Telepen található gazdtalan kutyák listáját. Ennek folyamatos sikerességét is jelzi, hogy mintegy 45%-kal növekedett az örökbefogadások száma (MENHELY AZ ÁLLATOKÉRT, 2011).

4.2. A tatabányai Tappancs Állatvédelmi Őrszolgálat

A Tappancs Állatvédelmi Őrszolgálat (TŐR) 2007 végén jött létre a tatabányai önkormányzat, a Tappancs Állatmenhely Alapítvány, a városi rendőrkapitányság, a tűzoltóság, valamint a Komárom-Esztergom Megyei Állategészségügyi Igazgatóság közreműködésével. A szervezet fő célja megismertetni az emberekkel a felelős állattartás szabályait, békés úton (vagy ha kell akár a rendőrség vagy az önkormányzat bevonásával) segíteni a bántalmazott és helytelenül tartott vagy tenyésztett állatokon.

Az önkénteseknek először egy képzést szerveztek jogi szakemberek, állatvédők és a rendőrség segítségével, hogy elsajátíthassák a feladathoz szükséges jogi, állatvédelmi és államigazgatási ismereteket. Ezután, 2008 tavaszán elkezdődött az igazi munka.

4.2.1. Tevékenységük

Az Őrszolgálat önkéntesei egy-egy heti ügyeletet vállalnak, mindig párban. A bejelentő elmondása szerint mérlegelik, hogy mennyire sürgős az ügy, és a heti ügyeletes pár ennek megfelelően minél hamarabb kimegy a helyszínre, majd megvizsgálja először a bejelentés valóságtartalmát, majd - ha a bejelentés megalapozott - megpróbál segíteni az állat körülményeinek javításán. Ennek érdekében felkeresik azokat a személyeket, akik nem megfelelően bántak az állattal, és megpróbálnak beszélni velük. A céljuk, hogy békés úton megoldódjon az állat sorsa. Ha azonban az ilyen emberek nem hajlandóak változtatni, akkor a hatóságokhoz fordulnak: rossz állattartás esetén az önkormányzat, állatkínzás esetén a rendőrség az illetékes.

A Tappancs Állatvédő Alapítvány belső fórumán van mód arra, hogy megosszák egymással tapasztalataikat az Őrszolgálat önkéntesei, illetve itt beszélnek meg az adott ügyvel kapcsolatos részleteket és a további teendőket. Fontos a csapatmunka, mindenki véleményére szükség van, hogy végül a lehető legjobb döntés születhessen, mely az állat érdekeit szolgálja.

Mostanáig több mint 100 bejelentés érkezett hozzájuk (elsősorban Szegedről és környékéről), melyek között volt állatbántalmazás, állat egészségének és megfelelő életkörülményeinek elhanyagolása, üres telken elhagyott kutya, megmérgezett vagy bezárt macska.

4.2.2. Az Őrszolgálat önkénteseinek jellemzői

Nagyon fontos, hogy az önkéntesek érezzék egyfajta elhivatottságot, szeretetet az állatok iránt. Ezen kívül legalább középfokú iskolai végzettség az elvárás. Nem és életkor nem számít. A munkájuk alapját képezik az olyan helyzetek, ahol gyors elemző és helyzetfelismerő képességre van szükség. Fontos még a higgadság és a nagy stressztűrő képesség is. Lényeges, hogy kiváló kommunikációs képességgel rendelkezzen az önkéntes, hiszen telefonon és helyszíni szemle esetén is elkerülhetetlen a kapcsolatfelvétel a bejelentővel és az állat gazdájával

Mindig nagyon illedelmesen és tisztelettudóan, de ugyanakkor határozottan kell beszélni az állat gazdájával. Csak úgy várható el az állattartótól, hogy törvényeket tisztelve és betartva tartsa az állatait, ha az önkéntesek is maximálisan így cselekszenek. Az önkéntesek között a kommunikáció leginkább email-en és az alapítvány fórumán keresztül történik, így feltétel a gyakori internet használat. Ez megkönnyíti a közös munkát.

A munka önkéntes alapon működik. A csapat csupa lelkes és állatbarát fiatalból áll. A taglétszám folyamatosan bővül. Gyakran szerveznek találkozót azért, hogy jobban megismerhessék egymást, illetve néha közös önkéntes projektben is részt vesznek csapatépítés és valamely egyéb önkéntes munka elvégzése céljából (TAPPANCS, 2010).

5. Az Állatvédelmi Őrség (Állatvédőrség)

5.1. Az Állatvédőrség létrehozásának indokai

Az állatvédőri munka nagyban segítheti a közigazgatást, a jogérvényesítést, végeredményében az állatkínzók kézre kerítését, a megkínzott állatok elkobzását és jó gazdához juttatását (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011a).

2009-ben Magyarországon 965 esetben érkezett bejelentés a rendőrség felé állatkínzásról, ebből 303 esetben történt vádemelés. Ez azt jelenti, hogy átlagosan naponta 2-3 állatot ért olyan súlyos bántalmazás, mely esetében a rendőrség segítségét kérték. És ezek csak az olyan esetek, ahol a szemtanúk tudták hová fordulhatnak. Sajnos azonban az állatkínzások száma ennél jóval magasabb, csak a legtöbb esetben vagy nincsenek szemtanúk, vagy ha vannak is, nem tudják hová, kihez fordulhatnak segítségért.

Társadalmi szempontból ugyancsak fontos az állatkínzások nyilvánosságra kerülése, mivel egy amerikai felmérés szerint a családon belüli erőszakot elkövetők 88 százaléka korábban állatkínzóként került a hatóságok látókörébe (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011c).

Azt, hogy egy ilyen országos őrszolgálatra szükség van, bizonyítja az állatkínzást – többnyire kutya, macska és ló bántalmazást – elkövetők nagy általánosságban tapasztalható magatartása, vagyis az a fajta magabiztosság, hogy őket úgysem lehet felelősségre vonni, ők továbbra is azt tehetnek a saját tulajdonukkal, az élő állattal, amit akarnak. Az ország egyes részein maguk a rendőrök panaszkodnak az ügyészekre, mert hiába az alapos nyomozati munka, a részletes rendőri ügyfelderítés, mert magasabb szinteken megszüntetik az eljárást és a tettes büntetlen marad.

Az igazságszolgáltatáson felül a jegyzők eljárása sem hozza meg az állatvédők által elvárt eredményt. A jegyzőknek rengeteg egyéb feladatuk is van, így kevés idejük és energiájuk marad az állatvédelmi ügyek megoldására. Az Állatvédelmi törvény ugyan rögzíti, hogy a települési, fővárosban pedig a kerületi önkormányzat állatvédelmi őrszolgálatot működtethet, de sajnos kevés a jól szervezett helyi állatvédelmi őrszolgálat hazánkban. Az önkormányzatok ezt leggyakrabban a pénzhiánnyal indokolják, de a szakmai hozzáértés hiánya, a helyszíni szemlék pontatlansága, a tényállás tisztázásának elmaradása is hozzájárul (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011a).

5.2. Az Állatvédség megalakulásának története

2009. végén a Cerberos Állatvédő Egyesület és a Fehérkereszt Állatvédő Liga közös erővel kezdett az Állatvédség létrehozásába. Céljuk egy olyan hatékonyan működő Szövetség létrehozása volt, amely képes egy állatkínzásos bűncselekményt a bejelentéstől kezdve az elkobzáson át a feljelentésig, majd az állat rehabilitációja utáni örökbeadásig végigkísérni, segíteni. A szövetséget ennek tudatában közösen hozta létre a Fehérkereszt Állatvédő Liga, a Cerberos Állatvédő Egyesület, az Országos Rendőrfőkapitányság, az Országos Polgárőr Szövetség, az International Police Association (IPA) Magyar Szekciója, a Rendőrtiszti Főiskola, csatlakozott a munkához továbbá a Szerencsejáték Zrt., a Gastroyal Kft., és a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete. A jogi koordinációt dr. Czerny Róbert, civil állatvédelmi ombudsman látja el (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011c).

Az állatvédőrök képzéséről, működésük alapvető jogi feltételeiről szóló megállapodást 2011. február 24-én írták alá. Az együttműködés főbb pontjai: az állatkínzás és a természetkárosítás elleni összehangolt, hatékony fellépés és az információcsere. Dr. Szili Katalin független országgyűlési képviselő, az állatvédőrök munkájának fővédnöke, az aláírási ceremónián elmondta, hogy egy XXI. századi alkotmánynak magában kellene foglalnia a bennünket körülvevő élővilág megbecsülését, az állat- és növényvilág hangsúlyos védelmét is. A két állatvédelmi szervezet feladata az állatvédőrök képzési rendszerének kidolgozása. Reményeik szerint a képzés végeztével az ORFK partnerként kezeli az állatvédőröket, akik a tervek szerint például együtt mehetnek majd be magánterületre, vidéki portákra a rendőrökkel. Az állatvédőröknek nem lesz ugyan hatósági jogkörük, de bíznak benne, hogy egyre több jogosítványhoz jutnak majd (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011b).

2011. április 28-án az Állatvédség további állami és civil szervezetekkel (többek között a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületével és a Fővárosi Közterületfelügyelettel) kötött együttműködési megállapodásokat Óbudán. A rendezvényen több ismert személyiség is részt vett, valamint először hangzott el az Állatvédség himnusza nagyközönség előtt neves zenészek előadásában. (CERBEROS, 2011d.)

5.3. Az Állatvédség céljai

A szövetség alapvető célja a magyarországi állatkínzási esetek felderítése, azok visszaszorítása, hatékony fellépés az állatkínzások elkövetőivel szemben a hatóságokkal

együtműködésben. Egy olyan szervezet kialakítása, mely ellátja az állatok érdekképviselését, segíti az állatok védelméről szóló törvények és rendeletek alkalmazását, betartását és betartatását. Célja a jelenlegi hatalmas számú kóbor állatállomány számának hosszú távon történő csökkentése, külön hangsúlyt fektetve a további szaporulatok megakadályozására. A jelenleg állami finanszírozással működő, gyakran szakszerűtlen és elavult gyepmesteri telepek felszámolása, az általuk végzett feladatok átadása állatvédelmi egyesületeknek. Az állami és Európai Unió állatvédelmi pénzek hatékony elosztásának, illetve újraelosztásának segítése. Egy olyan Európai színvonalú központi állatotthon létrehozása, ahol nagy területen, nagyszámú állat elhelyezése, szakszerű gyógykezelése, fizikai és pszichikai rehabilitációja végezhető. A fiatalok felelős állattartásra történő nevelése, természetbarát, környezettudatos szemlélet kialakítása és a kutyaharapásos esetek megelőzése érdekében történő oktatások, programok szervezése és lebonyolítása (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011c).

Az Állatvédőrség a szakmai, gyakorlati munkája révén két fontos kérdésben nagyon gyors változást szeretne elérni. Az egyik az „élő állat”, mint védett jogi tárgy megjelenítése a Büntető Törvénykönyvben, a másik az állatok elaltatásának és ivartalanításának törvényi szintre helyezése. Ezek a problémák a mai napig súlyosan akadályozzák az állatvédelmi eljárások kiteljesedését. A büntetőjogban az állatkínzások a közbiztonság védelme körébe tartozó bűncselekmények, a törvény tehát nem az élő állatot, hanem az emberi társadalmat oltalmazza. Az altatás és az ivartalanítás magas szinten történő szabályozásával pedig végre gátat lehetne szabni annak, hogy alacsony szintű jogszabályok, esetleg önkormányzati rendeletek mondják meg, mennyi ideig élhet például egy petárdázásától megriadt és elszökött kutya, akit a közterületfelügyelő vitt el a gyepmesteri telepre. Emellett fontos lenne, hogy az ilyen állatok fotója felkerüljön egy önkormányzati portálra, ezzel segítve a jó gazdát a kutatásban (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011a).

5.4. Együtműködés más szervezetekkel

2011. május végén kezdődtek a tárgyalások többek között arról, hogy az Országos Polgárőr Szövetség és az Állatvédőrség megkezdje közös munkáját (bejelentés esetén együttes kiszállás, közös intézkedés). Hazánkban közel kilencvenezer polgárőr van, gyakorlatilag lefedik az egész ország területét.

Az International Police Association Magyar Szekciója (IPA MSZ) segítségét kérték, hogy a Magyarországról nagyüzemileg kiszállított, majd nyomaveszett kutyák további sorsáról

információt szerezzenek. Rájuk hárul az a feladat is, hogy utánajárjanak az ezekért a kutyákért kért és kapott úgynevezett önkéntes adományoknak, melyek nyomtalanul tűnnek el egyes, magát nevesnek tartó, állatvédő szervezetek vezetőinek zsebébe. Sajnos nagy a valószínűsége annak, hogy ezek közül az ebek közül nem egy külföldi kísérleti laboratóriumokban végzi.

A Fővárosi Közterületfelügyelet (FKF) felkérte az Állatvédelemért Felelős Miniszterelnökséget, hogy segítse az Illatos úti Ebrendészeti telepre kerülő kutyák külföldre történő, leellenőrizhető, nyomon követhető örökbeadásának elősegítésében. Ebben a feladatban segítségükre van a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete a Nemzetközi Kinológiai Szövetségen (FCI) keresztül és az IPA 62 tagországot magába foglaló szervezetével. Terveik szerint a FKF és a külföldi befogadók közvetlenül léphetnének kapcsolatba, kikerülve minden közbülső alvállalkozót, ezzel átláthatóvá téve az ebek további sorsát, valamint biztosítva lenne, hogy az esetleges adományok valóban azokra fordítódjanak, akiknek szánják azokat.

Folyamatban van az összes parlamenti párt képviselőinek felkérése, hogy együtt találjanak megoldást a magyarországi állatvédelem jelenlegi helyzetének javítására. Ennek megfelelően készítik el javaslataikat a törvényhozás által megadott témákban (CERBEROS, 2011b).

A Vidékfejlesztési Minisztérium felkérésére az Állatvédelemért Felelős Miniszterelnökség Cerberos Munkacsoport 2011 júliusában szakértőként vett részt az állatvédelmi törvény módosításánál a veszélyes kutyák minősítésére és tartására vonatkozó passzusok kialakításában, valamint javaslatot tett az oktatási tanterv bővítésére az állatvédelem és felelős állattartás témakörében (CERBEROS, 2011c).

Az Országos Rendőrfőkapitányság Bűnügyi Főigazgatóságával kötött együttműködés eredményeként 2011. május 31-én a Cerberos Egyesület a Fehérkereszt Állatvédő Ligával közösen tartott előadást munkájukkal kapcsolatban Csopakon, a megyei rendőrfőkapitányságok gazdaságvédelmi vezetői számára.

Elindultak a tárgyalások egy modern, minden igényt kielégítő, haszonállatok elhelyezésére is alkalmas rehabilitációs központ létrehozásáról (CERBEROS, 2011b).

5.5. Az állatvédőrök képzése

Az Országos Állatvédelemért Felelős Miniszterelnökség önkéntesei – akik végül nem szerveződtek önálló egyesületté, hanem a Fehérkereszt és a Cerberos munkacsoportjai maradtak – az első toborzót Ráckeviden tartották 2010. július 18-án. Akkor több mint százötvenen álltak állatvédőnek (ÁLLATVÉDŐRSÉG, 2011b).

A védőőrök pár hónapos képzésen vesznek részt. A képzés végén, a sikeres vizsga után hivatalos állatvédőr képesítésben részesülnek. Ezen kívül állatvédőr igazolványt kapnak, melynek a felmutatásával bármely városi rendőrkapitányságon jelentkezhet az állatkínzás, a természetkárosítás vagy egyéb más az élővilággal összefüggő bűncselekmény elkövetésének felderítésében. A képzett állatvédőröknek hatósági jogkörük nem lesz, de az ORFK partnerként kezeli majd őket. Így a tervek szerint magánterületre is bemehetnek majd a rendőrökkel, hogy segítsék a munkájukat (HIRADO, 2011).

A képzés jelenleg Budapesten és Szombathelyen folyik, de már többek között Pécs városa is jelezte, hogy indítanának képzést. További cél, hogy minden megyeszékhelyen induljon képzés (SZILÁGYI, 2011).

Az állatvédőrök képzés két részből áll: jogi és gyakorlati oktatásból. A két tanfolyamra külön-külön kell jelentkezni, és a vizsgák is egymástól függetlenül történnek. A tanfolyam és a vizsga ingyenes. Az állat- és környezetvédelmi jogi oktatást az ORFK-val együttműködésben a Fehérkereszt Állatvédőr Munkacsoport szervezi, budapesti és szombathelyi helyszínen, melyre Dr. Czerny Róbert civil állatvédelmi ombudsman honlapján lehet jelentkezni. A vizsga törzsanyagát Dr. Czerny Róbert Az állatvédelem tízéves törvénye és tízparancsolata című könyve képezi. Az előadásokon többek között tisztázásra kerül, mit jelent az állatkínzás fogalma, milyen esetekben hogyan lehet eljárni, kihez kell fordulni, hogyan kell feljelentést tenni, ki, milyen jogkörrel rendelkezik, stb. (CERBEROS, 2011a).

A jogi képzés előadásainak témakörei (CZERNY, 2011):

- Jogi és rendszertani alapok
 1. Az állatvédelem alapjai
 2. Az állatvédelmi jog helye a magyar jogrendben
 3. Jog, kötelezettség, jogviszony az állatvédelemben
 4. Jogalanyok és jogtárgyak, egymáshoz fűződő viszonyuk
 5. A jogi hatály
 6. Az állatcsoportosítások tulajdonjogi helyzete
 7. Tulajdonjogviszony
 8. Az állatok törvényes képviselője
 9. Gerinces állat
- Büntetőjogi értelmezések
 9. Gerinces állat
 10. A Btk. Egyes törvényi tényállásai
 11. Magyarázatok a 10. témakörhöz

12. A büntetőeljárás

A gyakorlati képzést a Cerberos Állatvédőr Munkacsoport szervezi, mely segítséget ad a terepen való munkához. A tanfolyam célja, hogy segítse az önkéntesek munkáját, és olyan ismereteket adjon, amelyekkel a mentések hatékonyabbak, biztonságosabbak és egyszerűbbek lesznek mind az állatok, mind az emberek részére.

A gyakorlati képzés témakörei (CERBEROS, 2011a):

1. Konfliktuskezelés
2. Dokumentáció készítése
3. Munkavédelem
4. Kommunikációs alapismeretek
5. Önvédelem
6. Elsősegélynyújtási ismeretek
7. Befogás, szállítás, elhelyezés, elkülönítés
8. Nyomozási ismeretek
9. Kozmetikai alapismeretek
10. Örökbeadás
11. Macskamentési alapismeretek
12. Lómentési alapismeretek
13. Egzotikusállat-mentési alapismeretek

Mindeddig a jogi oktatásból három, a gyakorlati képzésből kettő alkalmon vannak túl, utóbbinál a nagy létszámra való tekintettel a csoportokat felezni kellett, és a tanfolyam még egy alkalommal bővült (CERBEROS, 2011b).

Az eddigi megbeszélések alapján a képzés új rendszerben történik majd. A 6 alkalmas jogi és gyakorlati képzés helyett, az önkéntesek egy speciálisan összeállított jegyzetből, illetve az ehhez tartozó DVD mellékletből készülhetnek majd fel a vizsgára. A vizsga előtt lehetőség lesz egy előre megadott időpontban konzultáción részt venni.

2011. július 17-én a Toldi Moziban 315 állatvédőr tett ünnepélyes esküt és vehette át az oklevelét. Ők Magyarország első, hivatalos állatvédőrei (CERBEROS, 2011c).

5.6. Az Állatvédőrség eddigi tevékenysége

2011. júliusában 23 ügy került bejelentésre, melyekhez minden esetben kimentek az állatvédőrök és megtették a szükséges lépéseket, szükség szerint felvilágosító munkát végeztek, anyagi és fizikai segítséget nyújtottak az állatok tulajdonosainak.

2011. július 19-én Berettyóújfaluban egy lakossági bejelentés alapján mentek ki a Szent Ferenc Állatotthon Alapítvány munkatársai egy erdős területre. A területen 12 csontsovány kutyát láncra verve, illetve ketrecben, kisebb kennelekben találtak. Víz kettő kutya előtt volt, az is kis mennyiségben és leginkább csapadék, iszap és vizelet lehetett. A kutyák maguk körül kijárták a területet, minden mást 50-250 cm magasan gaz és csalán borított. Napok óta biztos, hogy senki sem járt ott, aki ételt, friss vizet vitt volna a kutyáknak. A Szent Ferenc Állatotthon munkatársai megtették a szükséges feljelentéseket, azonban a hatóságok láthatóan nem vették komolyan az ügyet. Ennek hatására kérték az Állatvédőrség Cerberos Munkacsoportjának segítségét. A megkeresett médiapartnerek beszámoltak az ott található állapotokról, melynek segítségével nyomást tudtak gyakorolni a helyi jegyzőre. A rendőrség segítségét kérve elindult az eljárás.

2011. július 29-én az állatvédőrség önkéntesei segítségével sikerült befogni és végre hazasegíteni Arnoldot, a nagy svájci havasi kutyát. A kutya gazdái országos keresésbe fogtak, de igyekezetük kezdetben sajnos nem sok eredményt hozott. Arnold 14 hétig kóborolt. A Cerberos Állatvédőr Munkacsoportjának egyik munkatársa hetekig nyomozott Arnold után, míg végül az önkéntesek segítségével sikerült befogni és hazasegíteni.

Az Állatvédőrség közbenjárásának köszönhető az Ózdi Rehabilitációs Központ létrehozása. Ózdon az országos átlagnál is rosszabb a helyzet az állattartás terén. A városból egy-egy alkalommal tömegesen kerülnek be kutyák, sérülten, betegen, elhanyagoltan. Összesen 29 település van a kistérségben, melynek gazdátlan, elkobozott kutyáit a mindössze tizenkét férőhelyes ózdi gyepmesteri telepnek kell elhelyeznie. Egy-egy begyűjtés alkalmával akár 30 kutya is bekerül a falvakból. Ekkora területre, ekkora kutyapopulációra a telepen lévő tizenkét kennel igencsak kevés, az előírt két hét tartási, gazdára találási idő úgyszintén. Csak nagyon kevés bekerülő kutyát visz haza a gazdája, a legtöbbjükért nem jönnek, mivel még veszteségmentést sem tudnak igazolni a tulajdonosok, ők így halálra vannak ítélve. Sok kutyának orvosi ellátásra, kórházi kezelésre van szüksége, ezek költségeinek előteremtése erőn felüli munkát kíván, elhelyezésük úgyszintén, a gyepmesteri telepen mindez nem megoldható. Egyetlen lehetőség egy átmeneti rehabilitációs állomás létrehozása, ahol a

gyepmesteri telepen letöltött előírt idő után a kutyákat elszállásolhatnák, amíg gazdára nem találják. Itt szükség esetén lábadozhatnak, szocializálódhatnak. 2011. június 15-én az ózdi jegyzőnél történt egyeztetéseknek köszönhetően a helyi önkormányzat területtel támogatta az Ózdi Állatmenhelyet, vagyis az Ózdi Rehabilitációs Állomás létrehozását. Az állomás kiépítése folyamatban van, folyik a támogatók felkeresése, építőanyagok beszerzése. (CERBEROS, 2011c).

A Fehérkereszt Állatvédő Munkacsoport tagjai civil állatvédelmi állampolgári ellenőrzést tartottak a monori kisállatbörzén. Tapasztalataik keserűek voltak. Az árusok nagy része nem gondoskodott az állatoknak megfelelő férőhelyről és ivóvízről sem. A börzéről készült, kirívó eseteket rögzítő filmfelvételeket átadták a hatóságoknak (FEHÉRKERESZT, 2011c).

A Vidékfejlesztési Minisztérium felkérésére az Állatvédelem Cerberos Munkacsoportja 2011. júliusában szakértőként vett részt az állatvédelmi törvény módosításánál a veszélyes kutyák minősítésére és tartására vonatkozó passzusok kialakításában, valamint javaslatot tett az oktatási tanterv bővítésére az állatvédelem és felelős állattartás témakörében (CERBEROS, 2011c).

5.7. Jövőkép: a holland állatrendőrség

Az Állatvédelem jelenlegi és jövőbeli munkájához nagy segítséget nyújt két példa értékű ország munkája, a holland és a belga állatrendőrségé. Hollandiában az állatrendőrség megalakulása hosszú múltra tekint vissza, ugyanis már 1864 óta működik. Azóta munkájuknak köszönhetően sikerült elérniük, hogy a holland társadalom hozzáállása az állatvédelemhez, felelősségteljes állattartási kultúrájuk pozitív példaként szolgálhat minden ország számára. Ha ott valaki állatot tart, egy életre felelősséget vállal érte, megunva azt nem teszi ki az utcára, és nem adja be menhelyre sem. Ennek a gondolkodásmódnak köszönhetően az utcákon nincsenek kóbor kutyák. Az otthonról elszökött kutyák, a kötelező microchip beültetésnek köszönhetően, hamar visszakerülnek gazdáikhoz. Előszeretettel fogadnak örökbe menhelyes kutyákat is. Kutyát vásárolni főleg csak olyan emberek szoktak, akik később kiállításra szeretnék vinni őket. Míg Magyarországon a fekete, nagytestű, hét évnél idősebb kutyáknak szinte esélyük sincs arra, hogy valaha is gazdához jussanak, addig ott bármilyen korú és méretű kutya rövid időn belül új otthonra talál. Még a sérült, beteg kutyák sem kivételek ez alól, hiszen az emberek tudják, hogy ezek az állatok még jobban rá vannak szorulva a segítségükre.

Az állatvédőrök (a magyarországi állatvédőrökhöz hasonlóan) szintén nem rendelkeznek hatósági jogkörrel, de mégis hatóságként tudnak fellépni. Az emberek komolyan veszik őket, és helyszíni ellenőrzés esetén habozás nélkül beengedik őket. Munkájuk javarészét az állatok elkobzása teszi ki az olyan helyekről, ahol túl sok kutyát tartanak, mert maximum tíz kutya tartása a megengedett. Az állatvédőrök a gyámhivatal munkáját is segítik. Figyelik, hogy a hely, ahová ellenőrzés céljából kimennek, alkalmas-e a normális életre, gyermeknevelésre, valamint a családtagok egymással való kapcsolatát is, hogy fenn áll-e a lehetősége a családon belüli erőszaknak. Ha az előbbiek közül bármelyiket tapasztalják, azt közvetlenül jelentik a gyámhivatalnak (PEÁK, 2011).

A Fehérkereszti Állatvédő Liga Állatvédőrség Munkacsoportjának meghívására hazánkba érkezett a hollandiai állatrendőrség két képviselője, akik állatvédőr összejevetelen számoltak be a hollandiai helyzetről. Megosztották tapasztalataikat az általuk régóta végzett munkáról és egyúttal támogatásukról biztosították a hazai állatvédőrséget. A hollandiai helyzetkép sok ötletet adhat a szervezeti felépítés irányában (FEHÉRKERESZT, 2011b).

A sikeres együttműködést igazolja, hogy az Állatvédőrség, együttműködve a holland „Állatok tető nélkül” Alapítvány munkatársaival, a jövőben havonta szállítanak menhelyes kutyákat Belgiumba, hogy belga családok örökbe fogadhassák őket. Az első szállítás alkalmával 21 kutyát mentettek meg az Illatos úti telepről. Ők egy hónapon belül gazdára találtak. A következő hónapban Balmazújvárosból, Karcagról, és Debrecenből összesen 26 kutyát (köztük kölyökkutyákat is, akik a betonpadlós menhelyen nem bírták volna ki a telet) szállítottak Belgiumba az állatvédőrök (FEHÉRKERESZT, 2011a).

6. Összefoglalás

Az állatvédelem tekintetében hazánk jogi és közigazgatási szinten is a fejlődő országok közé sorolható. Az uniós csatlakozásunkat megelőzően az 1998. évi XXVIII. törvényt az állatok védelméről és kíméletéről az Országgyűlés ellenszavazat nélkül fogadta el, mely megteremtette a jogi alapot a hatóságok eljárásához és a büntetések kiszabásához. A törvény célja az állatvilág egyedeinek védelme, az emberek felelősségtudatának fokozása, és az állatvédelem alapvető szabályainak meghatározása.

Az Állatvédelmi törvény végrehajtási rendeletei közül a 41/2010. (II. 26.) Kormányrendelet részletesen foglalkozik az állatok tartásával, az állatokkal való bánásmóddal. A rendelettel kapcsolatban megoszlanak a vélemények: egyesek szerint nem elég határozott, mások szerint egyes pontjai teljesen feleslegesek. Az állatvédők szerint hasznos, de nem foglalkozik kellően részletesen olyan fontos kérdésekkel, mint a kóbor állatok vagy a szaporítók ügye. A szabályok betartását az állatvédelmi hatóság ellenőrzi. Sokakban felmerül a kérdés, hogy van-e erre megfelelő kapacitásuk, van-e lehetőség ellenőrizni, betartják-e a rendeletet. A rendelet alkotói szerint a rendelet nem arról szól, hogy az állattartókat állandóan ellenőrizzék, inkább felelős állattartásra szeretnék nevelni őket. A magyar állatvédelmi kultúra fejlesztéséhez az állattartók figyelmét fel kell hívni bizonyos állattartási problémákra, mint például az állatok szűk területen vagy láncon való tartására. Annak érdekében, hogy kellő komolysággal is kezeljék, szükséges mindezt rendeletben is megfogalmazni. A társadalom és a jog kölcsönösen egymásra utalt. Az emberek gondolkodásmódjának is változnia kell és az állatok iránti felelősségnek is fejlődnie kell, hogy az állatvédelmi szankciórendszer betölthesse társadalomformáló szerepét.

Az állatvédelmi őrszolgálatok a helytelen állattartás és az állatkínzás ellen hatékonyan fellépő, önkéntesekből alakult szervezetek. Tevékenységüknek köszönhetően már megszámlálhatatlan állat menekült meg az utcákról, felelőtlen tulajdonosuktól, vagy védtelen állatokat kínzó emberektől, és kerültek végül szerető gazdához. Feladatukat szakszerűen, a törvényhez alkalmazkodva végzik, ezzel nagyban segítve a helyi önkormányzat és rendőrség munkáját is. Évek óta tartó példás működésük előrevetítette és megalapozta egy országos szinten is helytálló és működni tudó őrszolgálat megalakulását. Dolgozatomban a kecskeméti és a tatabányai állatvédelmi őrszolgálat megalakulásának történetét, céljaikat és tevékenységüket, valamint az önkéntesek jellemzőit mutattam be.

Az Állatvédőrség 2011. február 24-én jött létre a Cerberos Állatvédő Egyesület és a Fehérkereszt Állatvédő Liga együttműködésének köszönhetően. Az Állatvédőrség olyan szervezet kíván lenni, mely ellátja az állatok érdekképviseletét, segíti az állatvédelemmel kapcsolatos törvények és rendeletek alkalmazását és betartatását. Dolgozatomban bemutattam az Állatvédőrség megalakulásának történetét, együttműködését más szervezetekkel, valamint az állatvédőrök képzésének egyes lépéseit. Véleményem szerint az Állatvédőrség létrejötte egy példátlan összefogásnak köszönhető, és eddigi munkájuk máris bizonyítja szükségességét. Az állatvédelem helyzetének javulásáig azonban még hosszú út vezet. A példaként előttük álló holland és belga állatvédőrség, a velük folytatott közös munka és együttműködés ebben az ország segítségére lehet.

Az Állatvédőrség feladatai közé tartozik az állatvédelemmel kapcsolatos oktatások bővítése. Fontos, hogy a gyerekek már minél kisebb korban megtanulják az állatokkal való helyes bánásmódot és felvilágosítsák őket az állatok szükségleteiről is. Ugyanakkor a felnőttek oktatása sem elhanyagolandó. Állatorvosi rendelői gyakorlataim során megtapasztaltam, hogy az állattartók egy része nem tudja, hogy kedvencét hogyan kell helyesen tartani, egészségét óvva gondozni, táplálni. A felnőtt emberek látásmódját legkönnyebben a médián keresztül lehet formálni. A sajtón keresztül szinte nap mint nap hírt kapunk az Állatvédőrség munkájáról. A média előtérbe helyezi az állatkínzásos ügyeket, és így lehetővé teszi a társadalmi tudat átalakítását. Nem csak azt üzeni a társadalomnak, hogy az állatkínzás büntetendő, hanem hogy megvetendő, társadalmilag nem elfogadható magatartás. Így egyre többen fognak fellépni - eleddig kevésbé vagy egyáltalán nem aktív emberek is - az állatkínzók ellen.

7. Summary

Concerning animal protection, Hungary is among the developing countries, both in the terms of our legal system and our local administration. Before joining the European Union in 1998 the Parliament passed the Animal Welfare Act (Act No. XXVIII) which had created a legal basis for the animal welfare authorities and sanctions. The aim of the law is to protect the animals, to increase the people's responsibility and to define the basic rules of the animal protection.

The Governmental Decree No. 41/2010. (II. 26.) is concerned about the rules of keeping and caring of animals. The opinions about this decree vary a lot, some people say that it is not strict enough while others say that some points of this regulation are unnecessary. According to animal protectors, it is very useful, but it does not take enough care about such important questions as stray animals or dog-breeders. The animal protection authorities enforce the legal provisions. We doubt that whether or not they have enough capacity or opportunity for checking. According to the people who created the regulation, their aim was to teach people how to become responsible animal keepers and not to control them all the time. In order to develop the culture of animal keeping in Hungary we should highlight some problems such as keeping animals in a small territory or keeping them tied up. In order to take these issues seriously legal regulations should be made. The law and the society are depending on each other in this case. The view of the ordinary people must be changed and we should develop our responsibility towards the animals. In these circumstances the new regulations could change our society regarding animal protection.

The animal protection guard is an organisation which consists of a group of voluntary people who take actions against cruelty of animals and improper keeping of them. Thanks to their efforts many animals have been rescued from the streets, from irresponsible owners and from people who committed cruelties against animals. These animals have finally found a loving home. These organisations do their job on a very professional way, according to laws and this means a lot of help for the local municipalities and for the police. They have been doing their job so well that it predicted the foundation of a nation-wide Animal Police. In my essay I present the history, the aims and the work of the animal protection guard in Kecskemét and Tatabánya, finally I show the characteristics of the volunteers.

The Animal Police was founded in 24. February 2011 by the cooperation of the Cerberos Állatvédő Egyesület and the Fehérkereszt Állatvédő Liga. The Animal Police wants to be an

organisation, which acts for the sake of the animals and helps to practice and supervise the regulations. In my essay I presented the history of Animal Police, its cooperation with other organizations and some steps of the education of the animal police officers. In my opinion the existence of the Animal Police is without precedent, never happened such a great cooperation before and their job, which they have done so far, is a proof for their necessity. However, to improve the state of the animal welfare in Hungary we need more time. Luckily, the Dutch and Belgian Animal Police are good role models and they work together with the Hungarian group and help to improve it.

Another aim of the Animal Police is to organize trainings in connection with animal protection. It is essential for young children to get to know the correct handling of animals as soon as possible and get familiar with the animals' needs. On the other hand, educating adults is also essential. On my field-work in pets' clinics I experienced, that some of the animal owners does not know how to feed, take care and keep their pets. The easiest way to form the approach of the adults is through the mass media. By the help of the media we regularly get some news about the work of our Animal Police. Through the mass media the cases about animal torture come to the front. This makes possible to reform the consciousness of the society. Its message is clear for us. Torturing animals is culpable of punishment and it is not an acceptable behaviour in a modern society. It is predictable that in the future more and more people will fight against animal torturers even if they were inactive up to this point.

8. Irodalomjegyzék

1. ARADI M. (2005): Az állatjóléti előírások megvalósulása ellenőrzésének gyakorlata és annak tapasztalatai. *Animal welfare, etológia és tartástechnológia*. 1. (3) 155-158.
URL: <http://www.animalwelfare.szie.hu/cikkek/200503/AWETH2005155158.pdf>
Letöltés ideje: 2010.10.02.
2. ÁLLATVÉDŐRSÉG (2011a): Állatvédőrség Magyarországon.
URL: http://allatvedorseg.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=74:allatvedorseg-magyarorszagon&catid=38:hireink&Itemid=50 Letöltés ideje: 2010.08.17.
3. ÁLLATVÉDŐRSÉG (2011b): Civil állatvédők és az ORFK együttműködése.
URL: http://www.allatvedorseg.hu/index.php?Itemid=50&catid=39:koezlemanyek&id=98:civil-allatvedk-es-az-orfk-egyuttmukoedese&option=com_content&view=article
Letöltés ideje: 2011.08.17.
4. ÁLLATVÉDŐRSÉG (2011c): Miért van Magyarországon szükség Állatvédőrség működtetésére?
URL: http://www.allatvedorseg.hu/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=45&Itemid=53 Letöltés ideje: 2011.08.17.
5. CERBEROS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET (2011a): Állatvédő-oktatás – Budapest.
URL: http://cerberosegyesulet.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=223&Itemid=40 Letöltés ideje: 2011.08.21.
6. CERBEROS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET (2011b): Az Állatvédőrség feladatai, vállalt kötelezettségei, folyamatban lévő ügyei.
URL: http://cerberosegyesulet.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=237&Itemid=40 Letöltés ideje: 2011.08.21.
7. CERBEROS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET (2011c): Beszámoló az Állatvédőrség Cerberos munkacsoport 2011. július havi munkájáról.
URL: http://cerberosegyesulet.hu/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=36&Itemid=125 Letöltés ideje: 2011.08.21.
8. CERBEROS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET (2011d): „Indulj el, itt várnak Rád!”
URL: http://cerberosegyesulet.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=236&Itemid=125 Letöltés ideje: 2011.08.21.

9. CZERNY R. (2011): Állatvédőr jogi képzés.
URL:<http://www.czerny.hu/kepek/dokumentumok/vizsgaanyag.pdf> Letöltés ideje: 2011.10.02.
10. FEHÉRKERESZT ÁLLATVÉDŐ LIGA (2011a): Ez tényleg zöldebb: Belgiumba kerültek a magyar kutyák.
URL:http://www.feherkeresztliga.hu/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=5&Itemid=48&lang=hu Letöltés ideje: 2011.10.20.
11. FEHÉRKERESZT ÁLLATVÉDŐ LIGA (2011b): Holland állatrendőrök Budapesten.
URL:http://www.feherkeresztliga.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=360%3Aholland-allatrendroek-budapest&catid=95%3Arendezvenyeink&Itemid=48&lang=hu
Letöltés ideje: 2011.10.20.
12. FEHÉRKERESZT ÁLLATVÉDŐ LIGA (2011c): Monori kisállatbörze.
URL:http://www.feherkeresztliga.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=352%3Amonori-kisallatboerze&catid=93%3Akutyakereskedelem&Itemid=48&lang=hu
Letöltés ideje: 2011.10.20.
13. HANZSÉROS F. (2005): Az állatvédelem, illetve az állatjóllét aktuális kérdései Magyarország Európai Unió csatlakozása tükrében. *Animal welfare, etológia és tartástechnológia*. 1. (3) 187-197.
URL:<http://www.animalwelfare.szie.hu/cikkek/200503/AWETH2005184197.pdf>
Letöltés ideje: 2010.10.02.
14. HEGEDŰS E. (2006): Állatvédelmi őrszolgálat Kecskeméten.
URL:<http://kutya.hu/Cikk.aspx?id=4701> Letöltés ideje: 2011.09.15.
15. HIRADO.HU (2011): Megalakult az Állatvédőrség.
URL:http://www.hirado.hu/Hirek/2011/02/26/19/Megalakult_az_allatvedorseg.aspx
Letöltés ideje: 2011.10.02.
16. KECSKEMÉTI LAPOK (2010): Egyesületi formában működik tovább ezentúl a Bács-Kiskun Megyei Állatvédelmi Őrszolgálat.
URL:http://kecskemetilapok.hu/hun/s_news/i_8/i_28220 Letöltés ideje: 2011.10.02.
17. MENHELY AZ ÁLLATOKÉRT ALAPÍTVÁNY (2011): URL:
<http://menhely.eu/?r=21> Letöltés ideje: 2011.09.15.

18. MENTSVÁR AZ ÁLLATOKÉRT ALAPÍTVÁNY (2011):
URL: <http://mentsvar.hu/index.php?menu=statikus&action=rolunk> Letöltés ideje: 2011.10.02.
19. PEÁK P. (2011): Peák Péter szóbeli közlése.
20. SZILÁGYI I. (2011): Szilágyi István szóbeli közlése.
21. TAPPANCS ALAPÍTVÁNY (2010): A TÓRRől, a Tappancs Állatvédelmi Őrszolgálatról. URL: <http://www.tappancstanya.hu/hu/hir/a-torrol-a-tappancs-allatvedelmi-orsozgalatrol> Letöltés ideje: 2011.09.05.
22. VETTER SZ. - ÓZSVÁRI L. - VISNYEI L. (2010): Az állatkínzás tényállása és az állatvédelmi büntetőrendszer a megelőzés tükrében. *Magyar Állatorvosok Lapja*. 132. (8) 489-496.
23. 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
24. 244/1998. (XII. 31.) Kormányrendelet az állatvédelmi bírságról
25. 245/1998. (XII. 31.) Kormányrendelet a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköreiről
26. 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól
27. 41/2010. (II. 26.) Kormányrendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és az állatokkal való bánásmódról